

Prof.Dr. Ömer Akbulut Yazdı

Prof.Dr. Ömer Akbulut

Yıl 2011, Çanakkale'ye mesleki bir toplantıya, sempozyuma gidiyorum. Merhum Babam; "Oğlum sen tarihi yerleri ziyaret etmeyi önemsiyorsun. Televizyonda gördüm. Çanakkale Savaşlarında şehit olanların isimleri cam levhalara yazılmış. Her şehre ait cam levhalar dört sütunlu abidenin yakınında bir yerdeler. Benim babamın iki amcası Çanakkale Savaşına gitmiş, geri dönmemişler. Onları ara bakalım belki isimlerini bulabilirsin!

-Baba isimleri nasıl?

-Oğlum birinin adı Mustafa diğeri bilmiyorum. Birde onları Gümüşhane listesinde değil, Adana veya Mersin listelerinde ara.

-Niçin Mersin veya Adana baba?

-Oğlum büyük dedemiz Ali, yani benim dedemin babası Çukurova'ya gurbete gitmiş, orada da evlenmiş, mezarı Tarsus'tadır. Üç oğlu olmuş. İki Çanakkale'de muhtemelen şehit düşmüş, dönmemişler. Burada da benim anamın babası Molla Ömer dedem Zigana köyünde Ermeniler tarafından kurşuna dizilerek şehit edildi. Savaş sonrası fakirlik, yoksulluk, yetimlik... Sağ kalan büyüklerimizin de birbirleriyle irtibatları kesilmiş.

...

Sempozyumun ardından Çanakkale Şehitlikleri gezisine katılıyorum. Şehitlikleri geziyoruz. Mermer taşlar üzerine şehitlerin adları Osman oğlu Hasan Konya, Yakup oğlu Ali Trabzon, Mehmet oğlu Şehmuz Siirt, Hüseyin oğlu Kadir Kerkük... yazılarını okuyoruz. Bunlar temsili mezarlar. İsimler muhtemelen doğru, ancak gerçek mezarlar meçhul. Kendi şehrimizden bir isim görünce aidiyet hislerimiz bizi o mezara adeta bağlıyor.

Abidenin olduğu yere varınca ben cam levhalara koşuyorum. Ayrı ayrı her şehir için levhalar dizilmiş. Tarihi ve büyük bir ilçe olmasından dolayı olsa gerek Tarsus şehitleri levhası da var. Tarsus levhasında iki isim: "Ali oğlu, Mustafa, Ali oğlu Ahmet" Bunlar bizim Ali dedenin oğulları veya başka bir Ali dedenin oğulları Allahualam.

Bu isimleri okuyunca bedenimi farklı duyguların kapladığını hissediyorum. Kan bağımlı olan büyüklerimi bulmuş gibiyim. Karışık duygular içinde cam levhaya sarılıyorum. Sanki onların aziz bedenlerini kucaklıyorum.

...

Bilmiyorum Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olup ta, Balkan Harbinde, Yemen Cephesinde, Sarıkamış'ta veya Çanakkale Savaşlarında 'de şehit veya gazi atası olmayan kişi var mı? Bu savaşlarda bir milyondan fazla şehit ve zayıfatı olan bir milletiz. Onlar canlarını, kanlarını ve mallarını feda ederek bize bu ülkeyi emanet bıraktılar. Ülkemizi, her dönem var olan ve hiç kaybolmayan, düşmanların istilasına karşı korumak zorundayız. Hele tam bir yıl önce Gazze'de başlayan ve Lübnan'a sıçrayan III. Dünya Savaşı endişesinin dillendirildiği bu günlerde Ülkemizi korumak daha da önem arz etmektedir. Bu da milli birlik ve tarih şuuru ile olabilir. Tarih şuuru için de bu ülkeyi yurt tutmuş ve bu topraklar ile gönül bağı olan herkesin bu tarihi mekanları görmesinin önemli olduğu kanaatindeyim.

Ancak çok istekli bir kişi dahi mesela Çanakkale'ye ömründe kaç kez giderek siperleri, topları, tabyaları ve de şehit mezarlarını görerek milli duygularını güçlendirebilir. O zaman gerçek mezarlarının yeri dahi bilinmeyen o manevi bekçilerimizin bir şekliyle daha sık buluşacağımız bir konuma taşınmalıyız! Ama nasıl?

...

Bir tanıdıkla iki yıl önce Almanya'nın Aşağı Saksonya eyaletini gezme fırsatım oldu. Tarihi mekanlara özel bir ilgim var. Bu eyalette, tarihi özelliği olan kale, müze, şato, park, mağara, gibi eserler şehir, kasaba köy nerede ise oraya gittik. Türkçe 'ye "Fareli Köyün Kavalcısı" olarak tercüme edilen romanın geçtiği Hameln şehrini "Belsen Bergen Nazi Toplama kampını" "Hannover Botanik Bahçesini" özel olarak gezdik.

Gezinin ilk günlerinden biri idi. Şirin bir ilçede tarihi evleri hayranlıkla izlerken ana cadde üzerinde taş üzerine yazılmış bir yazı dikkatimi çekti. İki sütun halinde yazılmış yazının bir sütunu I. Dünya savaşında, diğer sütunu II. Dünya savaşında bu ilçeden askere giden ve savaşta hayatını kaybeden askerlerin isimleri ve doğum tarihleri yazılı idi. Daha sonra başka ilçelerde hatta köylerde benzer levhalara çokça rastladım. Levhaların başlığı "güvendiğimiz ölülerimiz" veya "kurbanlarımız", "Bizim için hayatlarını verdiler kalbimizde yaşıyorlar" şeklinde idi. Hatta bazı listeler yıl yıl düzenlenerek sunulmuştu (Resim 1). Yani o köyden, kasabadan veya ilçeden I. veya II. Dünya Savaşına katılarak hayatını kaybedenleri unutmuyorlardı. İsimlerini ve miraslarını yaşatılıyor gelecek kuşaklara tanıtılıyordu.

...

Şimdi soruyorum! Balkan Harplerinde, Suriye-Yemen Cephesinde, Edirne'de, Sarıkamış'ta Osmanlı Rus Savaşında, Çanakkale Savunmasında veya İstiklal Harbinde şehidi olmayan tek bir yerleşim yerimiz var mıdır? Kendi beldemizden bu savaşlarda kaç komutan, kaç cengâver şehit oldu. Onlar kimler biliyor muyuz veya onları niçin bilmiyoruz? Unutmayalım ki bir baba ailesinin en büyüğüdür, evlat ise ailenin göz bebeğidir. Şehadet mertebesine ulaştıkları zaman ailenin en büyük gururu ve iftihar olurlar. O zaman bu mefahirleri künyeleriyle köylerin, ilçelerin merkez bir noktasında mermere kazımak lazım. Yer olarak milli bayramların yapıldığı meydanlar veya sık ziyaret edilen, okul, muhtarlık, cami gibi mekanların çevresinde görülebilir bir yer seçilmelidir. Eminim ki bu faaliyet milli şuurun oluşmasında büyük bir etki yapacaktır. Benim köyümden 20'den fazla kişi Sarıkamış harbine katıldı. Kimse dönmedi. Bir o kadar kişide, Yemen Cephesine gitti, sadece bir kişi dönebildi. Bu şehitlerin günümüzde 80 yaşın üzerindeki kaynak kişilerden sadece Yemen'de şehit olan 7, Sarıkamış Cephesinde şehit olan 5 kişinin ismini tespit edebildim. Bir kuşak sonra kaynak kişilerde kalmayacak.

Sayın yetkili büyüklerim. Gençleri kategorize edip, sonrada gençler duyarsız

tarih bilmiyorlar diye şikâyet etmeye hiç hakkımız yok. Onların her türlü davranışı bizim eserimiz. Tarih eğitimini öğretim kalıbı içine hapsederek, kitapla sınav ve sınav başarısı arasına sıkıştırarak, onların milli duygularının olgunlaşmasını sağlayamayız. Sınıf ortamında yürütülen derslerle tarih öğretimi ve eğitimi yapamadığımız gençlerimize tarih şuuru kazandıramadığımız son derece açıktır. Zira ilk ve ortaöğretimde onca tarih dersinden sonra üniversitede yine 5i dersleri kapsamında tarih dersinin anlatılması bu iddiamın delili olarak yeterli sanıyorum.

Son söz olarak şehitlerimizi, şehadet yoluna çıktıkları beldelerinde, isimleri ve şehit düştükleri cepheler belirtilerek yapılacak levhalarla, torunları ile buluşturmalıyız. Askeri arşiv kayıtları incelenerek ve yaşlılarla mülakat yapılarak bu levhaları hazırlamak zor olmasa gerek. Eminin ki bu levhalar 7'den 70'e herkese milli heyecan katacaktır. Hem de milli birliğe her zamankinden daha çok ihtiyaç duyduğumuz bu günlerde.

Not: İki şehrimizde il geneli için şehit levhaları mevcut. Bunlar:

- 1- Giresun'da İstiklal Harbine katılanların isimleri şehrin medar-ı iftihar Topal Osman Ağanın heykelinin arka yüzüne yazılmış.
- 2-Ordu Şehrinde sahil bölgesinde Şehitler Abidesinin kenarlarındaki levhalara I. Dünya savaşından bugüne Ordu ili doğumlu şehitlerin isimleri yazılmış. Benzer başka şehirlerimiz var ise makalenin yorumlar kısmında paylaşmanızı rica ederim.

Ben bu levhaların şehitlerin kendi köy veya ilçelerinde olmasının daha etkili olacağı kanaatindeyim.

Muhabbetle – Ekim 2024

Almanya Salzdetfuhrt İlçesi (...)

Türkiye Ordu Şehri (2023)

Kaynak: www.maarifinsesi.com

Kaynak Link: <https://www.maarifinsesi.com/onlari-nicin-bilmiyoruz/>